

Hedvig von Haartman

Tal av

kommendör Majvor Roos

vid utställningen "Kvinnan i Frälsningsarmén"

Banbrytare för Frälsningsarmén i Finland var Hedvig Eleonora von Haartman.

Hon föddes den 29 december 1860 på ett herresäte utanför Åbo. Hennes uppväxt var mycket gynnsam för hennes utveckling. Hennes mor var en älskvärd och varmhjärtad kvinna. Hennes far en välkänd läkare och chef för medicinalstyrelsen. Hemmet var mycket välbärgat och hon växte alltså upp i ett överklasshem. Hon fick tidigt lära sig sådant som det var få förunnat på den tiden i det fattiga Finland. Hon lärde sig rida, simma, åka skridskor, sköta både åror och segel. Vetenskapliga och matematiska studier utgjorde hennes käraste sysselsättningar. Senare i sitt liv hade hon nytta av att hon behärskade fem olika språk. Men hon var inte så stark, hon hade en klen rygg. När hon var 17 år gammal dog hennes far och modern och hon flyttade in till Åbo. När hon besökte släktingar i Helsingfors deltog hon i olika tillställningar och baler. Hennes mor tänkte kanske att hon där skulle finna sin livspartner.

Hon tillbringade två år i Paris och Schweiz för att studera och få mer kännedom om det franska språket. När hon kom hem till Åbo gick hon av en händelse med en väninna på ett religiöst möte, mest av nyfikenhet. Men Hedvig blev så gripen av den unge predikantens budskap att det blev vändpunkten i hennes liv. Hon överlämnade sig helt åt Gud den kvällen och i den stunden fylldes hon av en sådan kärlek och nöd för andra människors frälsning. Hon var nu 24 år gammal.

Vid den här tiden var Hedvig von Haartman lärarinna i franska i en flickskola i Åbo och hon var nöjd med den uppgiften. Men hon önskade att hennes elever skulle bli frälsta därför öppnade hon en söndagsskola. Och hon fick uppleva att några av eleverna blev frälsta och längre fram också frälsningsofficerare. Två år senare insjuknade hon i en livsfarlig sjukdom men under tiden bad hon *"Herre, om mitt liv kan användas till något gagn för dig, så tag det, jag giver det åt dig nu och för alltid."* Hon tillfrisknade, men visste inte vilken väg hon skulle välja. Först tänkte hon bli sjuksköterska, men när hon fick klart för sig att det inte var tillåtet att tala med patienterna om Gud, slog hon bort den tanken.

Under tiden av ovisshet kom hon i kontakt med en liten skara nyfrälsta vänner i Helsingfors, som brukade besöka de sämsta kvarteren, sjunga och tala på krogarna. Hedvig kunde inte sjunga, hörde inte när hon sjöng fel, men hon fick ändå medverka till att några djupt sjunkna personer blev omvända och Gud välsignade med seger. Hon la ner hela sin själ i detta arbete. Men hon upplevde precis som William Booth att den här nyfrälsta skaran passade inte in i de existerande samfundet. En god vän till henne som ofta var ute och reste i Europa hade stött på Frälsningsarmén i både England, Tyskland, Frankrike och Schweiz. Väninnan hade t.o.m. besökt deras hem och skrev till Hedvig och berättade att det var ett folk helt utgivet för Gud, ett folk, som förstått vad Jesu ord vill säga: *"Kom och följ mig"*. Hedvig insåg att det var ju precis såsom hon och hennes vänner hade arbetat utan att veta om att de följt samma metoder.

Så småningom fick Hedvig åka över till England för att utbilda sig till frälsningsofficer. Hon reste inte ensam utan tillsammans med två finländska kamrater, en man och en kvinna. När de kom fram fick de sina uniformer. Hedvig var smärt, lång, med klar hy, ett rikt guldbrunn hår, stora strålande ögon och ett vackert leende. Hon var inte så stark när det gäller hälsan, men hon var

helt given för sin uppgift, hon ville se människor lämna sitt gamla liv och bli nya skapelser i Jesus Kristus. Hedvig kände precis som Paulus: *"Det gamla är förgånget, se något nytt har börjat."*

Efter sex månaders utbildning kom de hem till Helsingfors. Hedvig steg av tåget lite blek, men med strålande anletsdrag och ett "halleluja" på läpparna. Man kände att Guds kraft vilade över henne. Frälsningsarmén var okänd i Finland och de möttes utav många svårigheter, missförstånd och fridstörare. De blev hånade, häktade och fick sitta i fängelse. Men Hedvig hade lärt sig att vara oberoende av sina känslor och i tålmod bida vad Gud hade för planer med henne. Hur dåliga är inte vi att lära oss den läxan?

Hela officersstyrkan bestod av tre finländare och en engelsman som hade skickats med för att sköta bokföringen. När man fått en lokal invigdes den lilla skara som vunnits för Gud till frälsningssoldater. Hedvig skrev hem till sin mor: *"Mamma skulle se vår plattform: de manliga soldaterna i sina röda trikåtröjor, de kvinnliga i sina bonetter."*

Den lilla officerskaran var fattig, ett helt annat liv än det hon varit van vid. De hade knappt mat, fick man en ost så behövdes inget smör tyckte Hedvig. Men hon var stolt över sin lilla soldatskara även om de fick slita för att göra Armén känd. Hon konstaterade snart att hon var tvungen att lära sig finska språket för att Armén skulle kunna utvidgas i Finland och få någon framgång. I hennes hem hade man bara talat svenska. Språket var inte det lättaste tillika med alla arbetsuppgifter. Hon fick vara som en mor för många, hjälpare och vän för sitt folk och detta blev för henne en stor glädjekälla. Det är väl så att om man välsignar andra, blir man själv välsignad.

1889 blev hon tillförordnad ledare i Finland 29 år gammal tills man kunde sända någon annan. Men 1890 insåg man att hon skötte det så bra så hon blev erkänd och utnämnd till officiell ledare i Finland. Hon arbetade jämt, sparade sig aldrig. Hon startade Krigsropet, som blev en månadstidning. Hon hade ingen erfarenhet av redaktionsarbete, skrev långt in på nätterna. Hon köpte också en gårdstomt, lät bygga en lokal och högkvarter. Grundstenen lades den 1 maj 1895, på stenen skrevs *"Till Guds ära"*.

Nu upplevde Hedvig att de mörka molnen började skingras, fler ansökningar till officersskap kom in, fler kårer kunde öppnas. Sångboken översattes till finska. Arbetet gick framåt. Ingenting kunde hindra att Gud välsignade sitt folk och själar blev frälsta.

Men hennes ohälsa började göra sig påmind och ibland kunde hon inte lämna sängen. Hon hade alltid så stora krav på sig själv. Hon såg att det var nödvändigt att lära sig sjunga och bad en god vän att bli hennes lärarinna i sång. Hon kunde öva samma sång 50 gånger. Till slut kunde hon sjunga solo i mötena och hennes sång blev till stor välsignelse. Men hennes långa resor med båt, hästskjuts och tåg blev oerhört tröttande i längden. Och efter det att hon varit i England kom ett brev från stabschefen att de var bekymrade för hennes hälsa och hon fick inte glömma sig själv för allt arbete.

Under nio år stod Hedvig von Haartman i spetsen för arbetet i Finland. Men hon var tvungen att ta en längre viloperiod för sin hälsa och kom tillbaka lagom för general William Booths besök på kongressen 1897. Ett tillfälle som hon verkligen hade sett fram emot. Några månader senare fick hon återigen resa för en viloperiod. Hon visste att hon då skulle säga farväl till Finland, sitt folk, sin mor och en skara människor.

Det blev en svår tid för henne. Hon skulle föra befälet över arbetet i tyskspråkiga Schweiz. Hon hade hört berättas om en kapten som hette von Tavel på en av kårerna. Han hade en professur i botanik. När han hade böjt knä vid botbänken ville han bli officer. Han hade samma samhällsställning och uppfostran och var i samma ålder som Hedvig. Han blev med tiden

sekreterare vid Högkvarteret och kom att arbeta under Hedvig von Haartman. När hon lärde känna honom såg hon att hans liv var fullt utgivet åt Gud. Det blev kärlek så småningom mellan Hedvig och von Tavel. Efter mycken vånda och bön så lovade hon att bli hans hustru. Hon var då förvissad om att hon skulle kunna vara lika nyttig för Guds arbete.

Under sommaren hade hon haft en allvarlig lungsäcksinflammation därför ville Internationella Högkvarteret i London att hon skulle ta en längre tids vila innan bröllopet. Hon reste till Afrika på inbjudan av några missionärer och kom hem lagom till bröllopet. Deras bröllopsresa skulle gå till Finland men den blev uppskjuten flera gånger på grund av Hedvigs hälsotillstånd. Först efter två år kunde de resa och då var det upplagt som en bröllopsturné på flera kårer i Finland. Men redan efter första välkomstmötet på Templet i Helsingfors så insjuknade Hedvig och hennes man fick resa ensam till kårerna medan hon under tiden låg i sängen och bad. Men hon fick vid två tillfällen blodstörtningar och hon blev svagare och svagare. Hennes största önskan var att hennes man skulle bli känd och uppskattad i Finland och det blev han.

Hennes man hade nu fått ett brev om att ett viktigt arbete väntade på honom och de var tvungna att resa hem. På vägen hem dog Hedvig på ett hotell i Hamburg endast 42 år gammal, hon ligger begravd i Hamburg.

På gravstenen står att läsa:

Brigadör Hedvig Eleonora von Tavel-Haartman
Banbrytare för Frälsningsarmén i Finland

Jag har kämpat den goda kampen,
jag har fullbordat loppet, jag har bevarat tron;
Härefter är mig förvarad rättfärdighetens krona.

Hur är det med dig?